

บทสรุป

บทที่ 1

การบริหารการพัฒนา

การบริหารการพัฒนา(Development Administration) หมายถึงสาขาวิชาและยังหมายถึงกิจกรรมหรือกระบวนการ การบริหารการพัฒนา ยังหมายถึง การพัฒนาการบริหาร (Development of Administration / D of A) และการบริหารเพื่อการพัฒนา (Administration of Development / A of D)

การพัฒนาการบริหาร หมายถึงการจัดเตรียมเปลี่ยนแปลง ปรับปรุง หรือปฏิรูประบบสภาพแวดล้อม นิเวศวิทยา โครงสร้างกระบวนการ รวมถึงเทคโนโลยี และพฤติกรรมการบริหาร

การบริหารการพัฒนา หมายถึงความสามารถในการลงมือปฏิบัติ ตามนโยบาย แผน แผนงาน โครงการ หรือกิจกรรมพัฒนาจริงๆ เพื่อให้เกิดความเปลี่ยนแปลง ตามที่ได้วางแผนไว้ล่วงหน้า ซึ่งเน้นความเจริญเติบโตทางการบริหาร

องค์ประกอบของการบริหารการพัฒนา

การบริหารพัฒนาจะมีองค์ประกอบหลักๆ อยู่ 2 ประการ คือองค์การพัฒนาการบริหารและองค์ประกอบการบริหารการพัฒนา โดยแต่ละองค์ประกอบหลักนี้จะมีส่วนประกอบรองอีกด้วย

1. องค์ประกอบหลักการพัฒนาการบริหาร หมายถึง การจัดเตรียมเปลี่ยนแปลง ปรับปรุง หรือปฏิรูประบบสภาพแวดล้อม นิเวศวิทยา รวมถึงเทคโนโลยี พฤติกรรมการบริหาร

2. องค์ประกอบหลักการบริหารเพื่อการพัฒนา (Development of Administration) หมายถึง การนำเสนอสมรรถนะหรือ ความสามารถที่มีอยู่ในระบบ บริหารมาลงมือปฏิบัติตามนโยบาย แผน แผนงาน โครงการหรือกิจกรรมพัฒนาจริงๆเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงตามที่วางแผนไว้ล่วงหน้า

การบริหารพัฒนามีใช้สิ่งแปลกใหม่ที่แตกต่างไปจากการบริหารรัฐกิจ หรือบริหารรัฐกิจเปรียบเทียบ การบริหารการพัฒนา จะต้องมีพื้นฐานหรือปัจจัยหน้าที่คือ POCCC หรือ POSDCORB

POCCC

POSDCORB

P = การวางแผน

P= การวางแผน

O = การจัดองค์การ

O= การจัดองค์การ

C = การสั่งการ/การบังคับบัญชา

S= การจัดคนให้เข้าทำงาน

C = การประสานงาน

D= การอำนวยความสะดวก

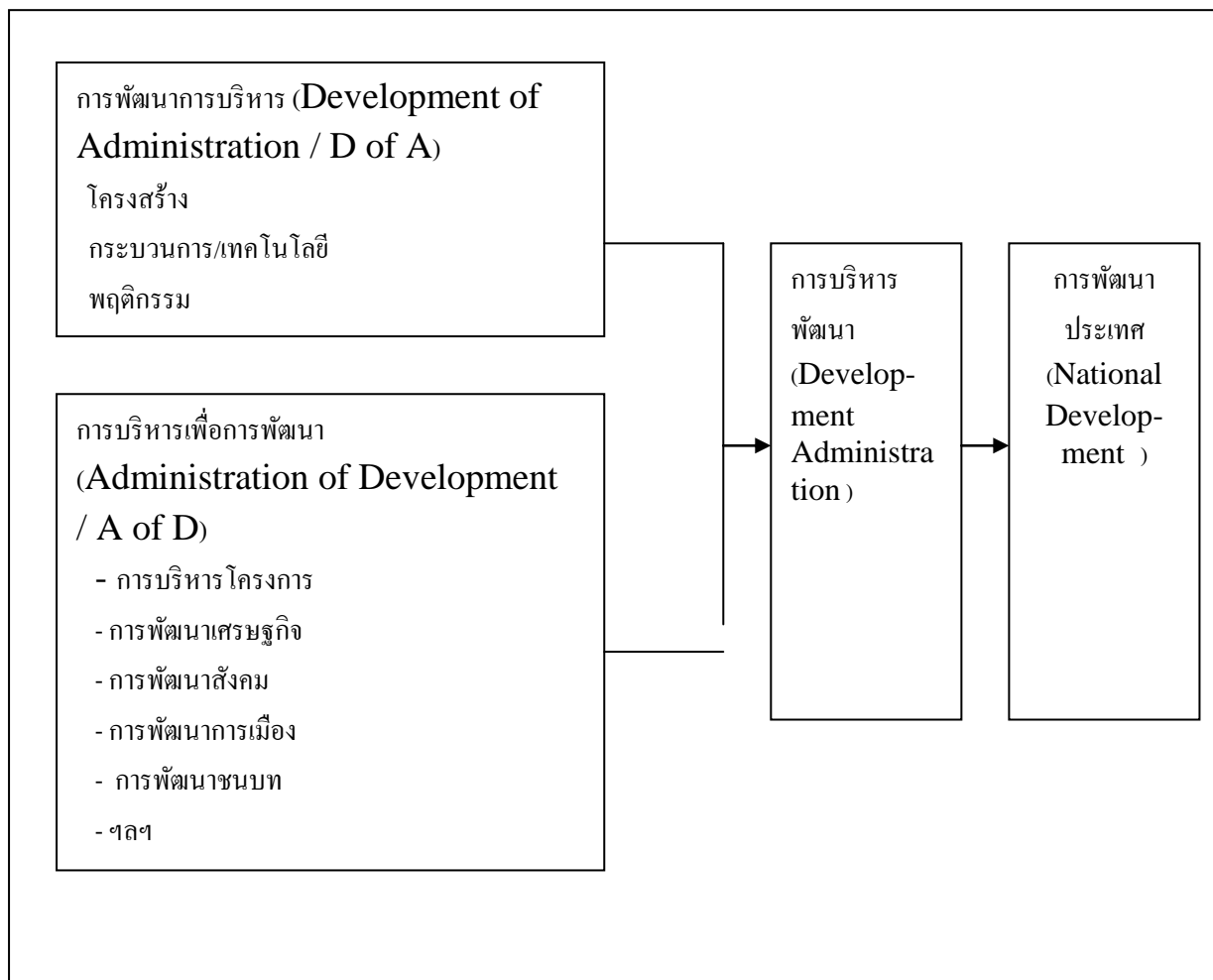
C = การควบคุม

CO= การประสานงาน

R= การรายงานผล

B= การงบประมาณ

องค์ประกอบของการบริหารการพัฒนา



↑
สภาพแวดล้อม

ซึ่งทั้ง 2 ตัวนี้มันเป็นพื้นฐานของรับการบริหารที่เหมือนกับการบริหารรัฐกิจเปรียบเทียบ แต่มีบางอย่างแตกต่างออกไป คือจุดมุ่งหมาย และลักษณะการบริหารการพัฒนา หรือถ้าจะให้ดียิ่งขึ้นเกี่ยวกับการบริหารการพัฒนา ต้องมี NEROP ประกอบด้วย

NE = ความจำเป็นที่ประเทศด้วยพัฒนาจะต้องผ่านวิกฤตการณ์อะไรบางอย่างถึงจะบรรลุขั้นตอนของการพัฒนา

R = คือ ทรัพยากรของแต่ละประเทศที่มีอยู่ เช่น เงิน

O = คืออุปสรรค หรือสิ่งที่เกิดขึ้นขวางของการพัฒนา อุปสรรคต่างๆ

P = ศักยภาพ ความสามารถ หรือศักยภาพมีมากน้อยเกี่ยวกับการพัฒนา

บทที่ 2

พัฒนาการองค์ความรู้เกี่ยวกับการบริหารการพัฒนา

องค์ความรู้เกี่ยวกับการบริหารการพัฒนาดังที่กล่าวมาทั้งหมดนั้น ปรากฏว่าออกมาในรูปแบบของบทความ หนังสือ และผลงานวิจัย เช่น

1.บทความของไวเนอร์ เน้นในเรื่องการปฏิรูปการบริหารให้ได้มาซึ่งการประหยัดในการบริหาร แต่ขาดในเรื่องนโยบายศาสตร์

2.องค์ความรู้เกี่ยวกับการบริหารการพัฒนาของเออร์วิง สเวดโลว์ กล่าวถึงการบริหารการพัฒนาที่มีความแตกต่างจากการบริหารโดยทั่วไป เพราะการบริหารการพัฒนาเป็นการบริหารของประเทศที่กำลังพัฒนา

3.องค์ความรู้เกี่ยวกับการบริหารการพัฒนาของเฟรด ดับบลิว ริกส์ สรุปได้ว่าข้าราชการจะต้องสามารถที่จะแสดงบทบาทเชิงสร้างสรรค์ในกระบวนการของการพัฒนา และหัวใจของการบริหารการพัฒนา คือความสามารถในการควบคุมสภาพแวดล้อมให้เป็นไปในทิศทางที่ต้องการ

4.องค์ความรู้เกี่ยวกับการบริหารการพัฒนาโดยพาแนดเกออร์ และเซอร์ซาร์การ์ จากการสำรวจองค์ความรู้เกี่ยวกับการบริหารการพัฒนาที่ได้จากต่างประเทศจะประเมินสถานภาพปัจจุบันของวิชานี้ได้ คือ

4.1 คำนิยามของการบริหารการพัฒนา การพัฒนาการบริหารและการบริหารเพื่อการพัฒนาดูเหมือนจะได้รับการยอมรับมากขึ้น

4.2 จากการพิจารณาผลงานข้างต้น พบว่า องค์ประกอบของการบริหารพัฒนามีใช้มุ่งเน้นแต่การพัฒนาเศรษฐกิจแต่เพียงอย่างเดียว หากแต่เน้นการพัฒนาการบริหาร การพัฒนาการบริหาร การพัฒนาทางการเมือง การพัฒนาทางสังคม การพัฒนาชุมชนเมือง และเรื่องอื่นๆด้วย

บทที่ 3

สภาพแวดล้อมของการบริหารการพัฒนา

สภาพแวดล้อมของการบริหารการพัฒนา หมายถึง สิ่งที่เป็นรูปธรรมนามธรรมทั้งภายนอกภายในและรอบๆองค์การ และสิ่งที่เป็นรูปธรรมและนามธรรมดังกล่าวนี้ มีอิทธิพลเหนือโครงสร้างกระบวนการ และพฤติกรรมของการพัฒนาการบริหาร และการบริหารเพื่อการพัฒนา หรือในทางที่กลับกันสภาพแวดล้อมที่เป็นรูปธรรมอาจรวมถึงสภาพแวดล้อมที่เป็นรูปธรรม อาจรวมถึงสภาพภูมิศาสตร์ ประชากร เทคโนโลยีกายภาพและชีวภาพ ส่วนสภาพแวดล้อมที่เป็นนามธรรม ได้แก่ การประดิษฐ์คิดค้นทางสังคม อันรวมถึงสภาพแรงงาน กลุ่มผลประโยชน์ อุดมการณ์ อารยธรรม ธุรกิจ บรรษัท ปัจเจกบุคคล ระบบการเมือง เศรษฐกิจ เป็นต้น

ผลงานของเกาส์ สะท้อนให้เห็นถึงสภาพแวดล้อมของการบริหารรัฐกิจ ซึ่งมีการรวบรวมสนับสนุนแนวคิดของผู้รับงานว่า สภาพแวดล้อมต่างๆล้วนแต่เป็นวัตถุประสงค์สำหรับการวิเคราะห์

และสังเคราะห์พฤติกรรมทางการเมืองของชาวอเมริกันในช่วงเวลา
สภาพแวดล้อมอะไรบ้างที่ควรให้การสนใจเป็นพิเศษ

เกาส์ชี้ให้เห็นว่ามี

ผลงานของ ดาร์ล ชี้ให้เห็นว่า การบริหารรัฐกิจจะเป็นศาสตร์ไปไม่ได้เลยหากมิได้ใช้
แนวทางการศึกษาเชิงเปรียบเทียบสภาพแวดล้อมในส่วนที่เกี่ยวข้องกับเวลาและสถานที่ ตลอดจน
สถานการณ์ นอกจากนี้การบริหารรัฐกิจจะเป็นไปไม่ได้หากวิธีเชิงประจักษ์และใช้ตัวแปรหรือ
ร่างกาย และจิตวิญญาณ

ผลงานของริกซ์ การที่เราสามารถเข้าใจพฤติกรรมการบริหารในสภาพแวดล้อมต่าง ๆ นั้น
จำเป็นต้องมีการศึกษาเปรียบเทียบ พฤติกรรมนั้นในสภาพแวดล้อม เศรษฐกิจ สังคม สัญลักษณ์
การสื่อข้อความและการเมืองทั้งที่แตกต่างกัน ดังนั้น ริกซ์จึงเสนอให้มีการศึกษา
สภาพแวดล้อมให้โน้มน้ำหนักไปในทิศทางที่ตนต้องการมากเพียงใด ก็ยิ่งจะตรงกับปรัชญาของการ
บริหารการพัฒนามากขึ้นเพียงนั้น

ประเภทของสภาพแวดล้อมของการบริหารการพัฒนา แบ่งออกเป็น 3 ประเภท

1. สภาพแวดล้อมของการบริหารการพัฒนาจากภายนอกประเทศ อันได้แก่ ประชากร
เทคโนโลยีและชีวภาพ สิ่งประดิษฐ์คิดค้นด้านสังคม และอุดมการณ์ เป็นต้น

2. สภาพแวดล้อมของการบริหารการพัฒนาภายในประเทศ อันได้แก่ สภาพแวดล้อมทาง
การเมือง เศรษฐกิจ และสังคมของประเทศ

3. สภาพแวดล้อมของการบริหารการพัฒนาภายในองค์การ ซึ่งรวมถึงปฏิกริยาโต้ตอบหรือ
ความขัดแย้งระหว่างองค์การและบุคคล ความขัดแย้งระหว่างความคาดหวังขององค์การและความ
ต้องการของบุคคล

ผลกระทบของสภาพแวดล้อมการบริหารการพัฒนาต่อพฤติกรรมการพัฒนาหรือไม่
พัฒนา

1. ผลกระทบของสภาพแวดล้อมจากภายนอกประเทศ ที่มีอิทธิพลเหนือการบริหารการ
พัฒนานั้นมีหลายสาเหตุ สภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างน้อย 10 ประการคือ

- 1.1 การเปลี่ยนแปลงจากสังคมอุตสาหกรรมไปเป็นข่าวสารสังคม
- 1.2 การเปลี่ยนแปลงจากเทคโนโลยีธรรมดาไปสู่เทคโนโลยีระดับสูง
- 1.3 การเปลี่ยนแปลงจากเศรษฐกิจระดับประเทศมาเป็นเศรษฐกิจโลก
- 1.4 การเปลี่ยนแปลงจากการวางแผนระยะสั้นมาเป็นการวางแผนระยะยาว
- 1.5 การเปลี่ยนแปลงการรวมอำนาจมาเป็นการกระจายอำนาจ
- 1.6 การเปลี่ยนแปลงจะได้รับความช่วยเหลือจากสถาบันของรัฐบาลและเอกชน
- 1.7 การเปลี่ยนแปลงจากประชาธิปไตยแบบมีผู้แทนเป็นประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม
- 1.8 การเปลี่ยนแปลงจากสายบังคับบัญชามาเป็นโครงข่าย

1.9 ประชาชนย้ายถิ่นที่อยู่

1.10 การเปลี่ยนแปลงทางการเมือง

2. ผลกระทบจากประชากร การเปลี่ยนแปลงของประชากรย่อมมีผลกระทบต่อรายได้และการจ้างงาน และย่อมมีผลกระทบต่อนโยบาย และการนำเอานโยบายไปปฏิบัติ

3. ผลกระทบเทคโนโลยีทางกายภาพและชีวภาพ โลกปัจจุบันนี้ได้ชื่อว่าเป็นโลกเทคนิคและเทคโนโลยี ซึ่งเรียกสังคมปัจจุบันว่า สังคม อภิมหานคร นั่นคือเครื่องจักรที่สมบูรณ์

สำหรับเทคโนโลยีกายภาพและชีวภาพนั้นอธิบายได้ว่า เทคโนโลยีกายภาพอาจรวมถึงเครื่องบิน รถยนต์ การสื่อสารและการโทรคมนาคม การปฏิบัติเครื่องมือทางการเกษตร คอมพิวเตอร์และพลังนิวเคลียร์ เป็นต้น

4. ผลกระทบจากสิ่งประดิษฐ์คิดค้นทางด้านสังคม สิ่งประดิษฐ์คิดค้นทางด้านสังคมอาจรวมธุรกิจ สหภาพแรงงาน กลุ่มผลประโยชน์ ตลอดจนโครงการช่วยเหลือแก่ต่างประเทศ ซึ่งสหภาพแวล้อมเหล่านี้ย่อมมีผลกระทบการบริหารการพัฒนา

5. ผลกระทบจากอุดมการณ์ หมายถึง แบบอย่างความคิดเห็น ความเชื่อรวมทั้งความคิดอันเป็นลักษณะของกลุ่มคน เช่นชาติ ชนชั้น วรณะ กลุ่มวิชาชีพ หรือกลุ่มชีพ นิกาย ศาสนา และพรรคการเมือง สำหรับประเทศไทยนั้นผลกระทบของอุดมการณ์อาจเห็นได้จากแนวความคิดของซ้ายเก่า ซ้ายใหม่ ขวาเก่า ขวาใหม่

6. ผลกระทบทางการเมือง มีอิทธิพลเหนือการบริหารพัฒนานั้นเป็นที่เห็นได้ชัดว่าในปัจจุบันนี้รัฐบาลเริ่มยึดแนวการเมืองนำการทางเศรษฐกิจ การบริหาร อื่นๆทั้งนี้ด้วยเหตุผลว่าการเมืองน่าจะช่วยให้การกำหนดนโยบายพัฒนาเป็นไปอย่างราบรื่น นอกจากนั้นการเมืองยังกระจายความมั่นคงและรายได้ออกไปอย่างทั่วถึง

7. ผลกระทบจากเศรษฐกิจ การประเมินผลการพัฒนาตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจสังคมแห่งชาติฉบับที่ 5 ปรากฏว่าการพัฒนาประเทศไทยได้ช่วยยกระดับฐานะทางเศรษฐกิจของประเทศไทย และความเป็นอยู่ของประชาชนให้สูงขึ้นเห็นได้ชัด กล่าวคือ รายได้ของประชาชนส่วนรวมได้เฉลี่ยต่อหัวเพิ่มขึ้น แต่เมื่อมองคุณภาพจุลภาคแล้ว กลับปรากฏว่าประชาชนยังยากจนมาก

8. ผลกระทบจากสังคม เป็นที่กล่าวขวัญกันทั่วไปว่าสังคมมีลักษณะที่เด่นๆอยู่หลายประการ ประการแรก สังคมไทยเน้นช่วงสังคม ประการที่สองสังคมไทยมีลักษณะเผด็จการ และประการสุดท้าย สังคมไทยได้ชื่อว่าเป็น สังคมที่มีโครงสร้างหละหลวม ค่อยข้างมากขึ้นทางสังคมมากขึ้นไปกระทบกระทั่งถึงความเสมอภาค ซึ่งเป็นหัวใจประการหนึ่งของการบริหารการพัฒนา

9.ผลกระทบที่เกิดจากปฏิริยาโต้ตอบระหว่างองค์การและบุคคล พฤติกรรมการพัฒนาหรือไม่พัฒนาของบุคคลจะรับผลกระทบสถานะแวดล้อมจากนอกประเทศ ประชากร เทคโนโลยีทางกายภาพและชีวภาพสิ่งประดิษฐ์คิดค้นทางสังคม อุดมการณ์ การเมืองยังได้รับผลกระทบทางปฏิริยาโต้ตอบระหว่างองค์การ กลุ่มและบุคคลด้วย

บทที่ 4

การพัฒนาการบริหาร

การบริหารการพัฒนาเน้นการพัฒนาการบริหาร เมืองค์ประกอบอยู่ 2 องค์ประกอบ คือ

1.D of A คือการพัฒนาการบริหาร เป็นการเตรียมเปลี่ยนแปลง ปรับปรุง หรือปฏิบัติรูปการโครงสร้าง กระบวนการ และพฤติกรรมกรบริหาร ให้มีเพิ่มสมรรถนะการบริหารให้เข้มแข็งเพื่อที่จะรองรับนโยบายกับ

2.A of D คือการบริหารเพื่อการพัฒนาเป็นการเพิ่มสมรรถนะการบริหารให้เข้มแข็งขึ้นความสามารถที่มีอยู่ในระบบการบริหาร มาลงมือปฏิบัติตามนโยบาย เพื่อรองรับภารกิจของการบริหารการพัฒนาที่วางแผนไว้

การพัฒนาการบริหาร D of A

การเพิ่มพูนสมรรถนะ หรือความสามารถของระบบการบริหารงานภายใน คือ โครงสร้าง กระบวนการ และ พฤติกรรมกรบริหาร เพื่อรองรับปัญหาต่างๆ ที่เกิดจากความเปลี่ยนแปลงของสังคม เพื่อให้บรรลุเป้าหมายปลายทางในการสร้างความเจริญก้าวหน้าทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม

เนื้อหาของการพัฒนาการบริหาร ครอบคลุมถึง โครงสร้าง กระบวนการ และพฤติกรรมกรบริหารที่เอื้ออำนวยต่อการพัฒนา ยังครอบคลุมถึงสภาพแวดล้อม ก็คือบรรยากาศการบริหารและคุณภาพชีวิตในการทำงาน

แนวทางการพิจารณา

แยกพิจารณาได้เป็น 2 ด้าน คือ

1.ด้านมหภาค เน้นเป็นการพัฒนาการบริหารด้านฝ่ายบริหาร กับฝ่ายการเมือง

2.ด้านจุลภาค แนวทางการพัฒนาการบริหารจะครอบคลุมถึงโครงสร้าง กระบวนการ และ พฤติกรรมการบริหาร

ขั้นตอนของการพัฒนาทางด้านการบริหาร สังคมเปลี่ยนแปลงตามลักษณะทางด้าน บริหารนี้มีอยู่ด้วยกัน 3 ขั้นตอนใหญ่ ๆ คือ สังคมการเกษตรกรรมไปสู่สังคมที่กำลังเปลี่ยนแปลง ไปสู่สังคมอุตสาหกรรม

บทที่ 5

การบริหารการพัฒนาที่เน้นการบริหารโครงการพัฒนา

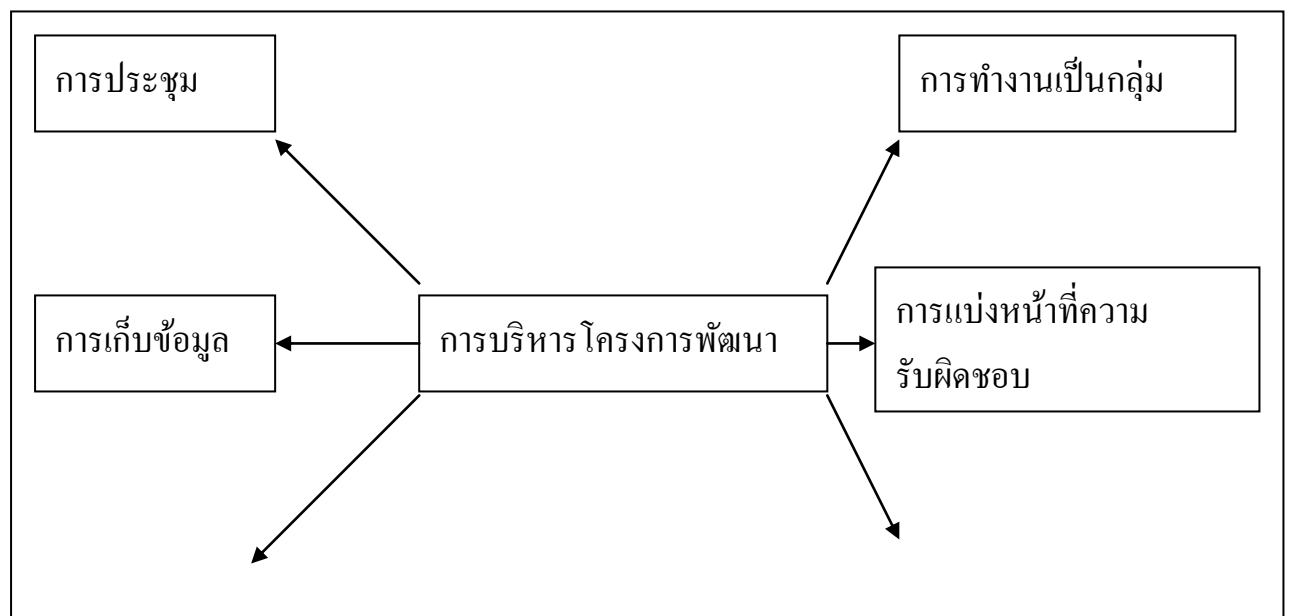
เนื้อหา ของการบริหารโครงการพัฒนาพอแบ่งออกได้คร่าวๆเป็น 5 ส่วน ด้วยกันคือ

- 1.ประเภทของโครงการพัฒนา
- 2.สภาพแวดล้อมของการบริหารโครงการพัฒนา
- 3.การเตรียมและปรับโครงการพัฒนา
- 4.การนำโครงการพัฒนาไปปฏิบัติ
- 5.การประเมินผลโครงการพัฒนาและผลกระทบของโครงการพัฒนา

การวางแผนระดับชาติ กองการศึกษาและเผยแพร่การพัฒนาสำนักงานคณะกรรมการการ พัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ได้ชี้ให้เห็นรายละเอียดของการวางแผนระดับชาติรวมถึง กิจกรรมที่ทำ ผู้รับผิดชอบ และวิธีการวางแผน

แนวทางการบริหารโครงการพัฒนามักจะเปลี่ยนแปลงไปตามกาลเทศะ แต่โดยส่วนร่วม แล้ว การบริหารโครงการพัฒนามักจะเน้นในเรื่องต่าง ที่เป็นองค์ประกอบของการพัฒนาบริหาร การพัฒนา คือ การพัฒนาเศรษฐกิจ การเมือง สังคม การพัฒนาการเมือง การพัฒนาชนบท และ แม้แต่การพัฒนาความช่วยเหลือจากต่างประเทศ

ปัจจัยที่เอื้อให้การบริหารโครงการพัฒนาประสบความสำเร็จ



การบริหารการพัฒนาที่เน้นการพัฒนาเศรษฐกิจ

ประเทศด้อยพัฒนาหรือประเทศโลกที่ 3 ได้แก่ ประเทศที่มีรายได้เฉลี่ยต่อหัวต่ำ จะมีลักษณะดังนี้

1. ประชาชนมีคุณภาพชีวิตต่ำ
2. มีความสามารถในการจัดหาผลิตผลเพื่อการบริโภค
3. เป็นผู้ประกอบการผลิตวัตถุดิบเสียเป็นส่วนใหญ่
4. มีแรงงานส่วนใหญ่อยู่ภาคเกษตรมากกว่าอุตสาหกรรมประเทศที่กำลังพัฒนา หรือ

ประเทศโลกที่สอง จะมีลักษณะดังนี้

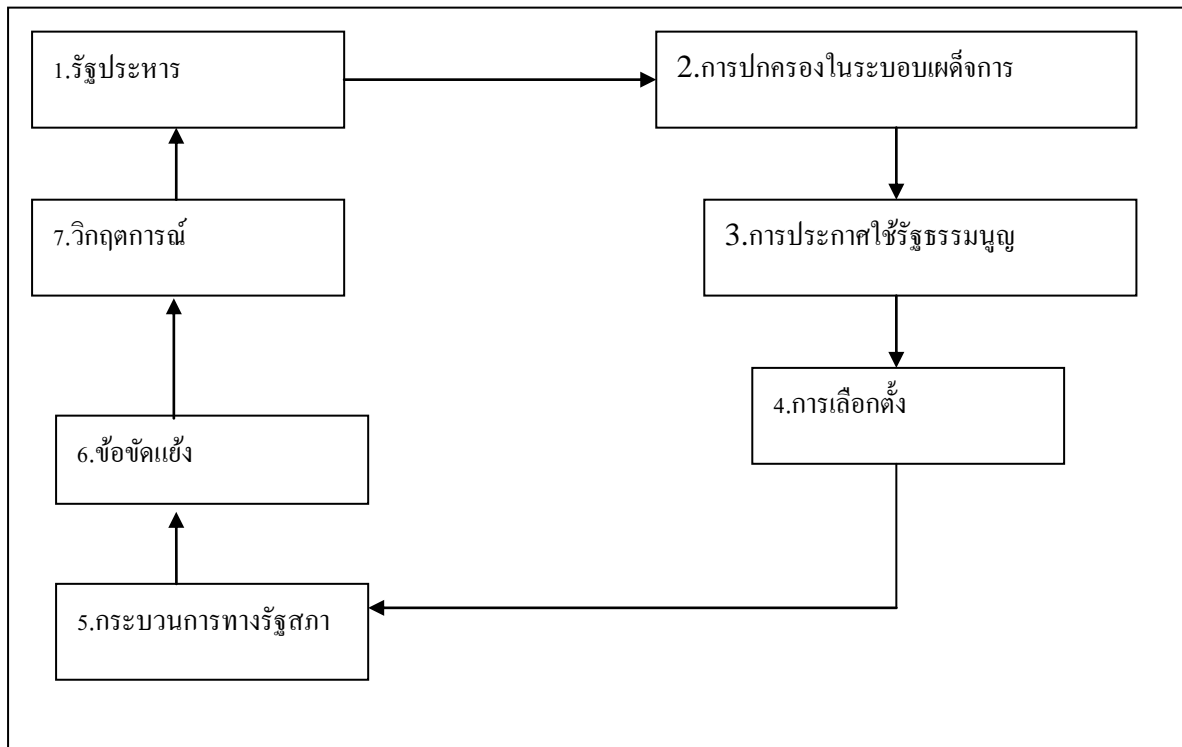
1. การขาดสถาบันพื้นเมืองและบุคคลากรที่มีความรู้ความสามารถในการแก้ปัญหาของประชาชน
2. หน่วยงานปกครองการบริหาร มีความเปลี่ยนแปลงบ่อยครั้งขาดความต่อเนื่อง และบางครั้งขาดความชอบธรรม
3. ความพยายามที่จะจัดผู้บริหารระดับกลางและระดับสูง เข้าไปแทนที่เจ้าของประเทศผู้เคยปกครอง ก่อให้เกิดช่องว่างในการปกครองการบริหารประเทศที่พัฒนาแล้ว หรือประเทศโลกที่ 1 เป็นประเทศที่มีค่าเฉลี่ยต่อหัวสูงแล้ว ยังมีอัตราความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจสูงมีอายุขัยเฉลี่ยและอัตราการอ่านออก เขียนได้สูงไปด้วย

ความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจเป็นผลพวงของปัจจัยหลายประการ กล่าวคือ

1. การวางแผนนโยบายเศรษฐกิจและการนำเอานโยบายเศรษฐกิจไปปฏิบัติ โดยผ่านการบริหารโครงการการพัฒนาต่างๆ ซึ่งพิจารณาได้จากทั้งแผนพัฒนาเศรษฐกิจ และนโยบายในแต่ละยุค แต่ละสมัย
2. ความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจเป็นผลพวงมาจากการค้าระหว่างประเทศในประวัติศาสตร์ของมวลมนุษยชาติ
3. ความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจเป็นผลพวงมาจากความช่วยเหลือจากต่างประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ความช่วยเหลือในรูปแบบให้เปล่า เงินกู้ดอกเบี้ยต่ำ การให้ความช่วยเหลือในเรื่องของผู้เชี่ยวชาญ

การบริหารการพัฒนาที่เน้นการพัฒนาการเมือง

การเปลี่ยนแปลงทางการเมืองไทย หมายถึงการเปลี่ยนแปลงจากสภาพหรือสถานการณ์ทางการเมืองอย่างหนึ่งไปอีกร้อยอย่างหนึ่ง เน้นการเปลี่ยนแปลงทางด้านหน้าที่ ในการปฏิบัติภารกิจทางการเมือง นำหนักของกิจกรรมทางการเมือง เมื่อเทียบกับกิจกรรมอื่นๆ การมุ่งความสำเร็จและความเป็นไปได้ในทางโลก อย่างไรก็ตามหากพิจารณาการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองมักมีลักษณะและวงจรที่แสดงดังนี้



การพัฒนาทางการเมืองครอบคลุมเรื่องต่างๆ อย่างน้อย 14 เรื่อง ใหญ่ๆด้วยกัน กล่าวคือ 1.เอกภาพ หรือบูรณาการทางการเมือง 2.สมรรถนะหรือความสามารถของระบบการเมือง 3.ผลประโยชน์สาธารณะ 4.ความยุติธรรม 5.ความเสมอภาค 6.เสรีภาพ 7.ประชาธิปไตย 8.ความเป็นสถาบันทางการเมือง 9.การอบรมป่มนิสัยทางการเมือง 10.วัฒนธรรมทางการเมือง 11.การมีส่วนร่วม 12.เสถียรภาพทางการเมือง 13.อำนาจ 14.นโยบายสาธารณะ

บทที่ 8

การบริหารการพัฒนาที่เน้นการพัฒนาสังคม

แนวคิดของการพัฒนาสังคมเน้นใน 3 ประการ คือ

1.การส่งเสริมอำนาจ: การให้สิทธิ ให้ทางเลือกแก่ผู้ยากจน

2.การบูรณาการ : ส่งเสริมให้สถาบันให้บริการอย่างมีประสิทธิภาพเข้าถึงความต้องการของผู้ยากจน

3.ความมั่นคง : การส่งเสริมความมั่นคงของสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

สาเหตุของความยากจน สาเหตุของความยากจนอันเนื่องมาจากสาเหตุหนึ่งหรือหลายสาเหตุข้างล่างนี้ คือ

- 1.คนจนเพราะเขาชอบชีวิตแบบนั้น
- 2.ประเทศยากจนเพราะสภาพดินฟ้าอากาศไม่อำนวย
- 3.ประเทศยากจนเพราะถูกกดขี่จากอาณานิคมนิยม
- 4.ความยากจนเป็นผลพวงจากการทุจริตของชนชั้น
- 5.ความยากจนเกิดจากทุนไม่เพียงพอ
- 6.ความยากจนเกิดจากการมีประชากรมากเกินไป

ปัญหาของการพัฒนาสังคม

1.ปัญหาที่รัฐไม่สามารถเข้าถึงประชาชน คือ การที่รัฐไม่สามารถรับรู้ได้เลยว่าประชาชนต้องการอะไร ความต้องการนั้นมีมากน้อยเพียงใด ปัญหานี้เป็นปัญหาที่ละเอียดอ่อน

2.ถ้ารัฐทราบว่าประชากรมีปัญหาอะไรอย่างถ่องแท้แล้ว ประเด็นต่อไปคือ จะแก้ปัญหาได้อย่างไร ดังนั้นการเลือกแนวทางการแก้ปัญหาต้องจึงจำเป็นต้องให้มีการประเมินผลเสียก่อนที่จะนำไปปฏิบัติ

3.การพัฒนาสังคมควรอยู่ในความรับผิดชอบของใคร หรือหน่วยงานใด หากพัฒนาสังคมดังกล่าวนี้ควรจะเป็นหน้าที่ของรัฐบาล ขององค์การที่ไม่หวังผลกำไร หรือเป็นหน้าที่ของเอกชน หรือเป็นหน้าที่ของคนทุกฝ่าย

4.สมควรหรือไม่ประการใด ที่จะต้องมีการติดตามผลการพัฒนาสังคมเป็นระยะๆ เพื่อที่จะใช้ข้อมูลในการวางนโยบาย และการนำนโยบายพัฒนาสังคมไปปฏิบัติในอนาคต

5. การพัฒนาสังคมจะกระทำกันถึงขั้นใด ขั้นที่จะส่งเสริมให้ประชาชนมีความยากจนน้อยลง มีงานทำมากขึ้น หรือประชาชนสามารถพึ่งตนเองได้

บทที่ 9

การพัฒนาเมืองและชนบท

เมืองคือ สิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้นมา ณ จุดใดจุดหนึ่ง ซึ่งมีหลากหลายทางสังคม จำเป็นต้องมีระบบการขนส่งเพื่อลดความแออัดและอำนวยความสะดวกในการขนถ่ายวัสดุและผู้คน

ความหมายของการพัฒนาเมือง พัฒนาการ /วิวัฒนาการ ของเมืองที่เกิดขึ้นโดยธรรมชาติที่ปราศจากการแทรกแซงของรัฐ

ปัญหาของการพัฒนาเมือง

ประการแรก การพัฒนาเมืองในประเทศที่พัฒนาแล้ว และประเทศด้อยพัฒนา มีลักษณะไม่เหมือนกัน

ประการที่สอง การพัฒนาเมือง มีปัญหาเกี่ยวกับการค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหาว่ามีอะไรบ้าง ปัญหาดังกล่าวนั้นเป็นปัญหาทางด้านกายภาพหรือจิตวิทยา

ประการที่สาม สมมุติว่า เราพบว่าปัญหาอะไรแล้ว เราจะเลือกวิธีแก้ปัญหาดังกล่าวเหล่านั้น
อย่างไร ซึ่งตามปกติแล้ว การแก้ปัญหา มักจะต้องอาศัยวิถีทางการเมือง วิธีการบริหาร วิธีที่ใช้
ดุลยพินิจ

ประการที่สี่ ปัญหาการพัฒนาเมืองในปัจจุบัน จำเป็นจะต้องเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้า
มามีส่วนร่วมในการตัดสินใจ จะใช้วิธีการตัดสินใจจากเบื้องบนลงมาสู่เบื้องล่างแต่เพียงอย่างเดียว
หาได้ไม่

ประการสุดท้าย การพัฒนาเมืองที่ดีนั้น จะต้องสามารถตอบคำถามว่า คุณภาพชีวิตของ
ประชากรในเมืองและบริเวณใกล้เคียงดีขึ้นหรือไม่ หากคุณภาพชีวิตไม่ดีขึ้น การพัฒนาเมืองก็ไร้
ประโยชน์

สมการการมีส่วนร่วมในการพัฒนา

$$P = B \cdot Pr - C$$

P = การมีส่วนร่วม

B = ผลที่คาดหวังจะได้เข้าไปมีส่วนร่วม

Pr = ความน่าจะเป็น หรือความเป็นไปได้ที่ประสบความสำเร็จ

C = ค่าใช้จ่ายที่ต้องลงทุนในการมีส่วนร่วม

บทที่ 10

การพัฒนารัฐวิสาหกิจ

รัฐวิสาหกิจมีผู้ให้ความหมายดังตัวอย่างที่ยกมาเช่น

1.เอ เอ็ด แสมสัน ได้ให้ความหมายของรัฐวิสาหกิจไว้ว่า การที่รัฐเป็นเจ้าของกิจการต่างๆ
ซึ่งดำเนินการค้าด้านอุตสาหกรรม เกษตรกรรม การเงิน และการคลัง

2.แอล มัสสอล์ฟ ให้ความหมายของรัฐวิสาหกิจไว้ว่า กิจกรรมของรัฐบาลที่ดำเนินงาน
ตามรูปแบบเศรษฐกิจหรือธุรกิจ

3.เฮอริเบอร์ต มอริสสัน ให้ความหมายของรัฐวิสาหกิจไว้ว่า องค์การทางการค้าที่ความ
เป็นอิสระทางการเงินจากราชการ ซึ่งโดยทั่วไปแล้วก็หมายถึงรัฐบาลกลางที่เป็นหน่วยงานที่จัดตั้ง
รัฐวิสาหกิจเหล่านั้นขึ้นมาขึ้นนั่นเอง

รัฐวิสาหกิจมีการจัดตั้งดังต่อไปนี้

1.ประเทศที่มีระบบเศรษฐกิจแบบวางแผนจากส่วนกลาง มักมีกฎหมายทั่วไปของรัฐวิสาหกิจ ใช้
บังคับกับทุกรัฐวิสาหกิจ โดยกำหนดโครงสร้างกระบวนการดำเนินงานไว้ ซึ่งรัฐวิสาหกิจไม่ว่า
ประเภทไหนจะต้องปฏิบัติตาม เนื้อหาของกฎหมายทั่วไปในแต่ละประเทศจะบัญญัติไว้ไม่
เหมือนกัน

2. ประเทศที่มีระบบเศรษฐกิจแบบผสม มีกฎหมายลักษณะทั่วไปที่ใช้กับรัฐวิสาหกิจ เช่นกัน ซึ่งมักมีปรากฏในรูปประมวลกฎหมายพาณิชย์ อย่างไรก็ตาม เนื้อหาในบทบัญญัติของกฎหมายในแต่ละประเทศจะ

สาเหตุของการจัดตั้งรัฐวิสาหกิจคือ

1. สาเหตุที่ต้องตั้งรัฐวิสาหกิจ ก็เพื่อป้องกันมิให้กิจการที่สำคัญบางประเภทอยู่ในมือของเอกชน เช่น การป้องกันประเทศ การสงคราม และกิจการอื่นๆที่เกี่ยวข้อง

2. สาเหตุที่ต้องตั้งรัฐวิสาหกิจ ก็เพราะกิจการบางอย่างนั้น ภาคเอกชนไม่สามารถดำเนินการได้อย่างเหมาะสม เช่น การให้สินเชื่อทางการเกษตร

3. สาเหตุที่ต้องตั้งรัฐวิสาหกิจ ก็เพราะภาคเอกชนไม่มีความสามารถในการผลิตบางประการได้

4. สาเหตุที่ต้องตั้งรัฐวิสาหกิจ ก็เพราะรัฐบาลมีความปรารถนาที่จะบริหารงานโดยการประยุกต์องค์การที่มีเหตุผลในบางภาคของเศรษฐกิจ เช่น สาธารณูปโภค

5. สาเหตุที่ต้องตั้งรัฐวิสาหกิจ ก็เพราะรัฐบาลมีความปรารถนาที่จะสร้างรูปแบบการผลิตให้เป็นตัวอย่างแก่เอกชน

6. สาเหตุที่ต้องตั้งรัฐวิสาหกิจ ก็เพราะว่ากิจการบางอย่างมีลักษณะเป็นรัฐวิสาหกิจอยู่แล้ว เช่น ท่าเรือ และ

7. สาเหตุที่ต้องตั้งรัฐวิสาหกิจ ก็เพื่อที่จะพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ นอกจากนี้การพัฒนาและการขยายตัวของรัฐวิสาหกิจตั้งแต่สงครามโลกครั้งที่สอง ก็มุ่งการพัฒนาและการนำเอาแผนพัฒนาไปปฏิบัติให้เกิดผลดีแก่ประเทศชาติและประชาชน

การระดมทุน

1. ลดการกู้เงินจากภายนอกประเทศ โดยกำหนดเพดานเงินกู้ต่างประเทศของรัฐวิสาหกิจในช่วง 3 ปีแรกของแผนพัฒนา ฉบับที่ 6 ให้เท่ากับขนาดการก่อหนี้ต่างประเทศในช่วงปลายแผนพัฒนา ฉบับที่ 5 และในช่วงหลังควรจะได้กำหนดเพดานให้สอดคล้องกับสถานการณ์ทางการเงินของประเทศต่อไป

2. อัตราการลงทุนจากเงินรายได้ของรัฐวิสาหกิจแต่ละแห่งไม่ควรต่ำกว่าร้อยละ 25 ของเงินลงทุน และรักษาสัดส่วนของรายได้ของกิจการ เทียบกับภาระหนี้ของกิจการ (Debt Service Coverage Ratio) ในอัตราส่วน 1.5 : 1 หากรัฐวิสาหกิจสามารถระดมแหล่งทุนจากรายได้ของตนได้ตามที่กำหนด จะสามารถลดเงินกู้ได้ถึง 42,500 ล้านบาท ในช่วงแผนพัฒนา ฉบับที่ 6

3. การระดมทุนจากรายได้ของรัฐวิสาหกิจเองย่อมทำให้เงินนำส่งรัฐลดลง อย่างไรก็ตามการนำส่งรัฐของแต่ละรัฐวิสาหกิจไม่ควรต่ำกว่าอัตราภาษีเงินได้นิติบุคคล

4. สนับสนุนให้รัฐวิสาหกิจเพิ่มส่วนทุน เพื่อให้มีอัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนทุนอยู่ในเกณฑ์ที่เหมาะสม รัฐวิสาหกิจสามารถเพิ่มทุนได้โดยการขายหุ้นให้เอกชน ซึ่งจะเป็นการส่งเสริมให้รัฐวิสาหกิจระดมแหล่งทุนจากภายในประเทศ

5. พิจารณาจัดเก็บภาษีจากรัฐวิสาหกิจบางประเภท (ภาษีการค้า ภาษีเงินได้นิติบุคคล ฯลฯ) เพื่อเสริมสร้างความเป็นธรรมในการแข่งขันระหว่างภาครัฐบาลกับภาคเอกชน ทำให้การใช้ทรัพยากรเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และเพิ่มรายได้แก่ภาครัฐบาล

บทที่ 11

พัฒนาความช่วยเหลือจากต่างประเทศ

วิธีการให้ความช่วยเหลือจากต่างประเทศ มีวิธีการที่นิยมใหญ่อยู่ 2 วิธีใหญ่ คือ

1. การให้ความช่วยเหลือประเภทรัฐต่อรัฐ นั่นคือประเทศผู้ให้และประเทศผู้รับรับ ทำสัญญาตกลงให้และรับความช่วยเหลือกันโดยตรง

2. การให้ความช่วยเหลือประเภทที่ผ่านหน่วยงานในเครือขององค์การสหประชาชาติ และองค์การเอกชน

แหล่งความช่วยเหลือจากต่างประเทศ ในการให้ความช่วยเหลือจากต่างประเทศนั้น ประเทศผู้รับความช่วยเหลือจะทราบถึงแหล่งที่สำคัญ ๆ ของการให้ความช่วยเหลือแก่ต่างประเทศ

1. แหล่งความช่วยเหลือจากต่างประเทศในเครือของสหประชาชาติ ได้แก่ กองทุนเงินระหว่างประเทศ สมาคมพัฒนาการระหว่างประเทศ สมาคมพัฒนาระหว่างประเทศ ธนาคารระหว่างประเทศ และหน่วยงานภูมิภาคอื่นๆ

2. แหล่งความช่วยเหลือจากต่างประเทศนอกเครือขององค์การสหประชาชาติ เช่น องค์การความร่วมมือทางเศรษฐกิจและพัฒนา มีคณะกรรมการที่รับผิดชอบเกี่ยวกับเรื่องนี้คือ คณะกรรมการมาธิการให้ความช่วยเหลือเพื่อการพัฒนา องค์การเพื่อความร่วมมือทางเศรษฐกิจและพัฒนา

3. แหล่งความช่วยเหลือจากต่างประเทศแหล่งอื่นๆอันได้แก่ องค์การที่ไม่แสวงหาผลกำไร หรือมูลนิธิ

ปัญหาของสหประชาชาติพัฒนาความช่วยเหลือจากต่างประเทศ

ปัญหาของการให้ความช่วยเหลือจากต่างประเทศ ประสพปัญหา 2 เรื่องใหญ่ คือ

1. ปัญหาที่เกิดจากประเทศผู้ให้ความช่วยเหลือ เช่น ประเทหรือองค์การที่ให้ความช่วยเหลือมีวัตถุประสงค์ที่แน่ชัด หรือไม่ว่าจะใช้ความช่วยเหลือแก่ต่างประเทศเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์อะไร เป็นต้น

2. ปัญหาที่เกิดจากประเทศผู้รับความช่วยเหลือ ประเทศผู้รับความช่วยเหลือก็มีปัญหา มากมายไม่แพ้กัน เช่น ปัญหาที่ว่าประเทศผู้รับความช่วยเหลือทราบหรือไม่ว่าตนต้องการความช่วยเหลือจากต่างประเทศอะไรบ้าง และในรูปแบบอะไร

บทที่ 12

ประเทศไทยกับการบริหารการพัฒนา

ประการแรก การพัฒนาหมายถึง “ความก้าวหน้า” ซึ่งถ้าเป็นเรื่องเศรษฐกิจก็เรียกว่าความเจริญทางเศรษฐกิจ ถ้าเป็นด้านสังคมก็เป็นเรื่องของกรรมมีเหตุผล ตลอดจนระบบกลไกที่เอื้ออำนวยให้สามารถให้เหตุผลเป็นหลักในการตัดสินใจ

ประการที่สอง การพัฒนายังรวมความถึง “ความมั่นคง” ด้วย เรื่องนี้เป็นเรื่องสำคัญไม่แพ้เรื่องอื่นถ้าเป็นในทางเศรษฐกิจ เราต้องการให้ระบบเศรษฐกิจของเราเป็นระบบเศรษฐกิจที่มั่นคง มีเสถียรภาพ ในทางสังคมก็เช่นเดียวกัน เราต้องการความมั่นคงทางสังคม เป็นสังคมที่สงบสุข

ประการที่สาม การพัฒนายังมีความหมายว่า “ความเป็นธรรม” โดยเฉพาะความเป็นธรรม ลักษณะที่ว่าประชาชนทุกคนเป็นสมาชิกของสังคม ได้เข้ามามีส่วนร่วม และได้รับผลตอบแทนจากการมีส่วนร่วมในการพัฒนาตามควร

ประเภทของแผนพัฒนาเศรษฐกิจ

1. แผนระยะยาว เป็นแผนที่วางกรอบและทิศทางการดำเนินนโยบายอย่างกว้างๆ รวมทั้งมีการประมาณการรายการสำคัญๆ แผนระยะยาวจะเป็นกรอบให้แก่แผนระยะกลาง

2. แผนระยะกลางหรือแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เป็นแผนที่มียุทธศาสตร์ 4-6 ปี ซึ่งเป็นแผนที่วางตามกรอบของแผนระยะยาว

3. แผนปรับปรุงประจำปี เป็นแผนที่ต้องจัดทำขึ้นทุกปี หรือที่เรียกอีกอย่างว่าแผนประจำปี เนื่องจากสถานการณ์ต่างๆ ทั้งในและต่างประเทศมีการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอซึ่งทำให้การดำเนินการและผลที่ได้รับไม่เป็นไปตามเป้าหมาย ดังนั้นแผนนี้จึงเป็นแผนที่ใช้ในการปรับปรุงให้สอดคล้องกับสถานการณ์ในขณะนั้น ให้ใกล้เคียงกับความเป็นจริงมากที่สุด

ปัญหาและอุปสรรคของการพัฒนาเศรษฐกิจ

ประการแรก ปัญหาความไม่ถูกต้องของนโยบายพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาตินั้น เป็นที่กล่าวขวัญกันในบรรดานักวิชาการทฤษฎีใหม่ เชื่อว่าสาเหตุที่งานพัฒนาสำนักงานเร่งรัดพัฒนาชนบท (รพช) และโครงการสร้างงานในชนบท(กสช) ไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร เพราะรัฐบาลไทยไปยึดมั่นอยู่กับการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมตามทฤษฎีมากเกินไป

ประการที่สอง ปัญหาความไม่สมบูรณ์ของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม การที่เป็น
ปฏิบัติงานไม่เข้าใจในแผนพัฒนาเศรษฐกิจนั้นย่อมเกิดความตาดเคลื่อนในการที่จะปฏิบัติงาน
เพื่อสนองความต้องการได้ การที่มาด้วยความเข้าใจจึงทำให้การพัฒนาไม่มีการขยับเขยื้อน

ประการที่สาม ปัญหาภายในของการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม ของไทยยังรวมไปถึง
ปัญหาข้อมูลบกพร่องของโครงสร้างและวิธีปฏิบัติทางการบริหาร เช่นปัญหางบประมาณเพื่อการ
ลงทุน การบริหารรายรับ การจัดทำงบประมาณและบัญชี

ประการสุดท้าย ก่อนที่จะมีการนำแผนพัฒนาฉบับที่ 6 ออกมาใช้พบว่ามีปัญหาหลาย
ประการ เช่น การขยายตัวต่ำ เงินออมลด การว่างงาน ภาวะหนี้สูง ปัญหาการว่างงาน ในขณะที่ใช้
แผนฯฉบับที่ 6 ก็ยังมีปัญหาตามมาอีกหลายอย่าง